ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1981

Vyhlásené: 29.12.1981 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

125

ZÁKON
České národní rady
ze dne 17. prosince 1981
o státním plánu rozvoje národního hospodářství České socialistické republiky na léta 1981-1985 (zákon o pětiletém plánu)

Vycházejíc z generální linie výstavby rozvinuté socialistické společnosti, z Hlavních směrů hospodářského a sociálního rozvoje Československé socialistické republiky na léta 1981-1985 schválených XVI. sjezdem Komunistické strany Československa, z výsledků rozvoje dosažených v minulém období i z vyvíjejících se vnitřních a vnějších podmínek rozvoje národního hospodářství a v souladu se zákonem č. 122/1981 Sb., o státním plánu rozvoje národního hospodářství Československé socialistické republiky na léta 1981-1985, usnesla se Česká národní rada na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ
Základní cíle a úkoly pětiletého plánu

§ 1

Tento zákon stanoví základní cíle a úkoly státního plánu rozvoje národního hospodářství České socialistické republiky na léta 1981-1985 (dále jen "pětiletý plán") a rozhodující podmínky pro jeho realizaci jako závaznou směrnici pro řídící činnost vlády, ústředních orgánů, národních výborů a jiných orgánů České socialistické republiky a pro hospodářskou činnost socialistických organizací.

§ 2

Stěžejním cílem pětiletého plánu, vycházejícím z hospodářské a sociální politiky Komunistické strany Československa, je i při podstatně obtížnějších vnějších a vnitřních podmínkách udržet a zkvalitňovat dosaženou vysokou životní úroveň obyvatelstva i jeho sociální jistoty, a to v souladu s výsledky, kterých bude dosaženo v rozvoji národního hospodářství.

§ 3

K dosažení tohoto cíle a k posílení socialistického státu se stanoví tyto základní úkoly:

a) vytvářet podmínky pro postupný růst tempa společenské výroby a pro dynamickou rovnováhu v průběhu let pětiletky prosazením výrazné intenzifikace ekonomiky, efektivnosti a kvality veškeré práce, zejména vhodnými strukturálními změnami a maximálním využitím výsledků vědecko-technického rozvoje,

b) vytvářet podmínky pro růst národního důchodu o 1,5-2,1 % ročně a jeho přírůstek krýt přírůstkem společenské produktivity práce zhruba z 92-97 %; dosáhnout předstihu růstu vytvořeného národního důchodu před jeho užitím,

c) při tvorbě a užití společenského produktu a národního důchodu počítat s výraznějším předstihem růstu vývozu před dovozem, s úsporným vynakládáním prostředků pro výrobní

spotřebu, zejména u dovážených surovin, materiálů a výrobků, s přiměřeným (ve vztahu k tvorbě zdrojů) uspokojováním společenské a osobní spotřeby obyvatelstva a s hospodárným používáním prostředků na investice a zásoby; snižovat podíl akumulace na vytvořeném národním důchodu proti předchozím letům,

d) zabezpečovat další prohlubování účasti na mezinárodní dělbě práce, zejména se státy Rady vzájemné hospodářské pomoci a zvláště se Svazem sovětských socialistických republik,

e) účinněji využívat socialistické ekonomické integrace, specializace, kooperace a vědeckotechnické spolupráce tak, aby přispěly k růstu technické úrovně výroby, produktivity práce, zvýšení sériovosti a efektivnosti a ke snížení energetické a materiálové náročnosti,

f) zvýšit exportní výkonnost odvětví řízených vládou České socialistické republiky, snížit jejich dovozní náročnost a prosadit pružnější přizpůsobení výroby i zahraničního obchodu požadavkům světových trhů,

g) v rozvoji národního hospodářství České socialistické republiky věnovat prvořadou pozornost řešení klíčových problémů jednotné československé ekonomiky; zajišťovat stanovené výrobní a těžební úkoly a celkový rozvoj hlavních průmyslových aglomerací, zejména v těžebních oblastech Severočeského a Severomoravského kraje; zabezpečovat další rozvoj hlavního města Prahy; optimálně využívat přírodní a ekonomické podmínky rozvoje, zejména výrobně technickou základnu a zdroje práceschopného obyvatelstva,

h) podílet se na zabezpečování a upevňování obranyschopnosti Československé socialistické republiky,

i) soustavně zvyšovat účinnost řízení a plánování národního hospodářství a na všech stupních cílevědomě reagovat na měnící se věcné podmínky a předpoklady. K tomu důsledně využívat a dále rozvíjet opatření ke zdokonalování soustavy plánovitého řízení národního hospodářství.

§ 4

K realizaci úkolů v růstu efektivnosti národního hospodářství a kvality veškeré práce a v prosazování hospodárnosti ve všech odvětvích národního hospodářství se stanoví zejména:

a) zabezpečit trvalý růst produktivity práce v průmyslu, stavebnictví a zemědělství, uplatňovat progresívní výkonové normy a soustavně zvyšovat výkonnost v nevýrobní sféře; podstatně lépe využívat existujících zdrojů pracovních sil a zlepšit současnou strukturu zaměstnanosti,

b) dosáhnout rozhodného obratu v intenzitě využívání základních a oběžných prostředků, zejména zásob,

c) prosazovat vyšší využívání základních prostředků, úspornost a racionalizaci celého procesu investování, snížení rozestavěnosti, zmenšení počtu současně prováděných staveb, omezení rozsahu zahajování staveb a zkrácení lhůt výstavby; uplatňovat, zejména ve zpracovatelském průmyslu, investičně nenáročné, rychle návratné, modernizační a racionalizační akce,

d) vytvářet racionální oblastní strukturu národního hospodářství a vyvážené hospodářské a sociální proporce v oblastním uspořádání výrobních a nevýrobních odvětví,

e) účinněji přizpůsobovat výrobně technickou základnu a strukturu výroby požadavkům progresívních změn a potřebám v užití produkce,

f) podstatně zvýšit kvalitu a technickou úroveň výrobků, zejména jejich užitkové a estetické vlastnosti a spolehlivost; zavádět náročné normy kvality výrobků a realizovat opatření k efektivnímu uplatňování nových technologií ve výrobě a službách,

g) racionálně využívat přírodní zdroje, zejména zemědělský a lesní půdní fond a vodu, v souladu s danými možnostmi a potřebami,

h) mobilizovat a využívat rezervy ve všech oblastech výroby, služeb a spotřeby.

§ 5

K dosažení vyšších úspor, zhodnocování a hospodárnějšího využívání všech druhů paliv a energie, surovin a materiálů a ke snížení materiálové náročnosti společenské výroby se stanoví zejména:

a) dosáhnout v letech 1981-1985 v národním hospodářství minimálně 2 % průměrných ročních úspor a zhodnocování paliv a energie a 4,5-5 % ročních úspor a zhodnocování kovů ve výrobě a

zvýšit využití kovového odpadu a ostatních druhotných surovin proti současnému stavu; přitom postupovat v souladu se státními cílovými programy racionalizace spotřeby paliv a energie a racionalizace spotřeby kovů a využívat k tomu i zavádění nových vysoce hospodárných technologií výroby,

b) soustavně zavádět a zpevňovat normy spotřeby paliv a energií, surovin a materiálů a uplatňovat je v plánování, bilancování, při kontrole plnění plánu a v řízení na všech stupních v přímé odpovědnosti odvětvových ústředních orgánů a národních výborů.

§ 6

K podstatnému zvýšení technicko-ekonomické úrovně výroby a k rychlému uplatňování výsledků cílevědomého zaměření vědy a techniky se stanoví:

a) soustředit výzkumné a vývojové kapacity na řešení nejdůležitějších úkolů ekonomiky s cílem urychlit práce a podstatně zvýšit efekty z realizace jejich výsledků ve společenské praxi; přitom dosáhnout podstatně vyššího podílu nových výrobků s vysokými technicko-ekonomickými parametry a přispět tak ke zvýšení rentabilního vývozu na světové trhy a k lepšímu uspokojování požadavků vnitřního trhu,

b) bezodkladně realizovat přínosy z vědecko-technického rozvoje ve výrobě a v ostatní společenské praxi, a to přednostní orientací na řešení a zavádění nových výrobků a technologií s minimálními nároky na palivo-energetické, surovinové, materiálové, investiční a devizové zdroje; v realizaci vědecko-technického rozvoje účinněji uplatňovat i zahraniční poznatky vědy a techniky.

§ 7

V reprodukci základních prostředků se stanoví:

a) účinně využívat základní prostředky, uskutečňovat jejich řádnou údržbu a opravy a v nově vybudovaných kapacitách zabezpečit dodržení plného projektovaného výkonu,

b) novou investiční výstavbu realizovat s maximální úsporností vkládaných prostředků a řešit jí pouze nejnaléhavější potřeby rozvoje národního hospodářství; nezvyšovat v jednotlivých letech pětiletky rozsah investic nad současně dosahovaný objem,

c) orientovat investiční výstavbu především na akce zajišťující zvýšení efektivního vývozu a zamezování ekonomicky neodůvodněného dovozu, na program racionalizace spotřeby paliv a energie a na nezbytný rozvoj jejich zdrojů, na modernizaci, na akce pro vyšší využití kapacit, úspor surovin a materiálů, zejména kovů, úspor pracovních sil, na realizaci přínosů z vědecko-technického rozvoje a na zvýšení soběstačnosti ve spotřebě potravin; zaměřit se na včasné uvádění kapacit do provozu a zkracování lhůt výstavby,

d) nezahajovat investorsky a projektově nepřipravené stavby, zvyšovat hospodárnost urbanistického, architektonického a technického řešení projektů; více využívat typových podkladů a opakovatelných projektů.

§ 8

V rozvoji průmyslové a stavební výroby se stanoví:

a) prvořadou pozornost v rozvoji průmyslové výroby věnovat struktuře výroby a jejímu užití; prosadit podstatné zvýšení hospodárnosti, kvality a technické úrovně výrobků, snížit energetickou a materiálovou náročnost vyráběné produkce a lépe zhodnocovat suroviny, včetně surovin domácího původu a druhotné surovinové zdroje; zvyšovat efektivnost výroby a usilovat o snižování jejích nákladů; celkový objem průmyslové výroby zvýšit v průběhu pětiletky v České socialistické republice o 12 až 16 %,

b) zajistit další zvýšení produktivity práce ve všech průmyslových odvětvích, zejména zdokonalováním organizace výroby, práce a řízení, lepším využíváním a dalším zvyšováním technického vybavení práce, prohlubováním zapojení československé ekonomiky do mezinárodní dělby práce, rozvojem socialistického soutěžení, rušením zastaralých a nevyhovujících výrob a dalšími intenzifikačními faktory,

c) koncentrací pracovních sil do moderních kapacit dosáhnout jejich lepšího využití vyšší směnností,

d) vytvářet předpoklady pro těžbu uhlí a lignitu v roce 1985 v rozsahu 119-122 mil. tun,

e) ve struktuře průmyslové výroby posilovat úlohu strojírenství, dosáhnout v pětiletce na území České socialistické republiky růstu strojírenské výroby o 24-28 %, a to při rychlejším rozvoji elektrotechnického průmyslu, zvláště elektroniky a kompletačních oborů ovlivňujících růst technické úrovně a kvality produkce a oborů zajišťujících realizaci státních cílových programů; lépe uspokojovat potřeby v náhradních dílech,

f) rozvoj chemické výroby soustředit na obory kvalifikované chemie; účinnými opatřeními zabezpečovat v potřebném rozsahu snížení spotřeby ropných produktů,

g) lépe využívat dřevní hmotu v národním hospodářství; zvýšit výrobu v dřevozpracujícím průmyslu o 19-22 %,

h) rozvoj lehkého průmyslu zaměřit na zvyšování kvality a technické úrovně výrobků, intenzívnější inovací sortimentu a zásobování vnitřního trhu novinkami a luxusními výrobky; výrobu lehkého průmyslu zvýšit v pětiletce o 11-14 %,

i) rozvoj stavební výroby a její strukturu podřídit potřebám investiční výstavby, oprav a údržby a zabezpečit dokončování staveb; stavební kapacity koncentrovat na rozhodující stavby a do oblastí soustředěné investiční výstavby, zkvalitňovat a zefektivňovat technologii stavění, snižovat jeho energetickou náročnost a orientovat se na využití místních zdrojů stavebních materiálů; usilovat o snižování nákladů a zdokonalovat řízení a organizaci práce.

§ 9

V rozvoji odvětví zabezpečujících výživu lidu se stanoví:

1. v rozvoji zemědělské výroby

   a) v období 1981-1985 zvýšit zemědělskou produkci proti předchozí pětiletce zhruba o 5 až 9 %; pokračovat v intenzifikaci jednotlivých výrobních úseků při přednostním zvyšování rostlinné produkce;

   b) postupně dosáhnout soběstačnosti ve výrobě zrnin a dále zvýšit celkovou soběstačnost ve výrobě potravin; k tomu vytvářet podmínky úsilím o harmonický rozvoj všech odvětví podílejících se na zabezpečování produkce potravin;

   c) v rostlinné výrobě plně využívat zemědělský půdní fond, zintenzivnit jeho ochranu a soustavně zvyšovat jeho úrodnost; zajistit přísný režim hospodaření s obilním fondem;

   d) živočišnou výrobu rozvíjet v souladu s reálnými možnostmi produkce krmiv a její přírůstek realizovat převážně rozvojem chovu skotu při zvyšování užitkovosti hospodářských zvířat;

2. ve výrobě potravin

   a) dosáhnout ve všech oborech vysokého stupně zhodnocení surovin a vedlejších produktů;

   b) zkvalitnit výrobky a urychlit zavádění nových výrobků a inovací; zvyšovat trvanlivost a nutriční hodnotu potravin;

   c) rozvíjet integrační vztahy mezi zemědělskou prvovýrobou, zpracovatelským průmyslem a obchodem;

3. v rozvoji a struktuře strojírenské a chemické výroby a v ostatních dodavatelských odvětvích zabezpečovat plánované potřeby zemědělství.

§ 10

V rozvoji lesního a vodního hospodářství se stanoví:

a) zajistit předpoklady a podmínky pro další růst produkčních schopností a ostatních funkcí lesů a ochranu lesního fondu,

b) těžbu dřeva provádět v souladu s produkčními schopnostmi lesů; zvýšit využití vytěžené dřevní hmoty, jakož i zhodnocení jejího odpadu,

c) zvýšit počet obyvatel zásobovaných z veřejných vodovodů.

§ 11

V rozvoji dopravy a spojů se stanoví:

a) uspokojovat plynule, kvalitně a efektivně přepravní potřeby hospodářství i obyvatelstva,

b) snížit přepravní náročnost společenské produkce především racionalizačními opatřeními u přepravců a odstraněním neefektivních kooperací a nehospodárných přeprav zboží,

c) rozvíjet progresívní přepravní systémy a podstatně snížit energetickou náročnost všech druhů dopravy,

d) pokračovat v automatizaci telefonního provozu, zkvalitnit a zvýšit úroveň všech služeb spojů pro obyvatelstvo i pro socialistické organizace a zvýšit jejich pohotovost.

§ 12

V rozvoji životní úrovně a zaměstnanosti se stanoví:

a) upevňovat životní úroveň obyvatelstva v oblasti osobní i společenské spotřeby v souladu s výsledky růstu efektivnosti společenské výroby a zvyšování produktivity práce,

b) ve vývoji mezd důsledně prosazovat závislost na výsledcích práce kolektivů a jednotlivců a jejich přínosu pro společnost; ve všech oblastech zvýšit důraz na stimulaci vysoké výkonnosti veškeré společenské práce,

c) zlepšovat bytové podmínky obyvatelstva výstavbou nových bytů, obnovou a modernizací bytového fondu, lepší občanskou vybaveností a důslednou regulací odpadu bytů; k tomu orientovat i účast obyvatelstva; v letech 1981 až 1985 dokončit výstavbu 295-340 tisíc bytů,

d) při zachování dosavadního okruhu bezplatně poskytovaných služeb dále zdokonalovat rozvinutý systém péče o zdraví lidu a sociální péče, školskou a vzdělávací soustavu i péči o rozvoj kultury a tělovýchovy; v této oblasti zvýšit hospodárnost a účinněji využívat zdrojů pracovních sil,

e) vývoj zaměstnanosti orientovat tak, aby bylo dosaženo dalšího zvýšení efektivnosti živé práce, a to zejména vytvořením systému zainteresovanosti a ekonomických podmínek pro racionálnější hospodaření se zdroji pracovních sil, modernizací a lepší organizací práce, zlepšením pracovní kázně a zvýšením úrovně řízení,

f) zlepšovat životní prostředí především v průmyslových oblastech a pečovat o čistotu vodních toků a ovzduší,

g) zlepšit organizaci a systém řízení zdravotnictví, racionalizovat síť zdravotnických zařízení a integrovat zdravotnické a hospodářskotechnické činnosti do optimálních spádových celků,

h) za účasti odborových organizací zvyšovat péči o zlepšování pracovních podmínek a pracovního prostředí a o bezpečnost a ochranu zdraví při práci,

i) rozvíjet osvědčené formy péče o děti předškolního a školního věku, o rodiny s dětmi a o starší a invalidní občany,

j) zlepšit činnost vnitřního obchodu a placených služeb; zdokonalit spolupráci vnitřního obchodu a výroby, aby se pružněji reagovalo na uspokojování požadavků spotřebitelů.

ČÁST DRUHÁ

Podmínky a předpoklady pro realizaci pětiletého plánu

§ 13

Vláda České socialistické republiky

a) zabezpečuje ve své řídící činnosti konkretizaci základních cílů a úkolů stanovených tímto zákonem,

b) upřesňuje úkoly stanovené tímto zákonem a soustavně kontroluje jejich plnění,

c) koordinuje v rámci své působnosti činnost orgánů státní správy a orgánů hospodářského řízení tak, aby úkoly stanovené tímto zákonem byly plněny racionálně a aby bylo přitom dosahováno nejpříznivějších hospodářských výsledků,

d) organizuje práce na prováděcích (ročních) plánech s cílem zabezpečit plnění pětiletého plánu.

§ 14

(1) Orgány státní správy a orgány hospodářského řízení odpovídají za důslednou realizaci základních cílů a úkolů stanovených tímto zákonem, za stanovení konkrétních úkolů a povinností podřízeným orgánům a organizacím a za jejich soustavnou kontrolu a vyhodnocování.

(2) Hospodářské orgány a organizace jsou povinny aktivně a iniciativně hledat a uplatňovat nejúčinnější cesty, postupy a opatření při zabezpečování svých povinností a k tomu účelu využívat i vstřícného plánování.

(3) Národní výbory kromě úkolů uvedených v odstavci 1 zabezpečují stanovené směry hospodářské politiky na svém území a v místních podmínkách, zejména racionálním rozmisťováním a využíváním pracovních sil a materiální základny nevýrobních odvětví; rozvíjejí a organizují též účast občanů na dobrovolných zvelebovacích pracích.

(4) Realizaci plánovaných cílů musí orgány podle odstavce 1 uskutečňovat při důsledném dodržení zásady proporcionálního vývoje mezi tvorbou a použitím zdrojů v souladu s dodržením závislosti každé organizace na výsledcích jejího hospodaření. Uplatnění tohoto principu budou organizace v součinnosti s orgány Revolučního odborového hnutí napomáhat především zdokonalením mzdové praxe a zkvalitňováním norem spotřeby živé a zhmotnělé práce, jakož i využíváním všech potenciálních rezerv.

§ 15

(1) Vláda České socialistické republiky, ústřední orgány státní správy, národní výbory a orgány hospodářského řízení odpovídají za soustavné zvyšování úrovně řídící a organizátorské práce a kontroly na všech stupních řízení; potřebnou pozornost věnují zvyšování kvality a autority plánu jako základního nástroje řízení a předpokladu zabezpečování růstu společenské efektivnosti a výsledných národohospodářských efektů. Orgány hospodářského řízení odpovídají zejména za to, že hospodářské plány budou účinným nástrojem uplatňování výsledků vědecko-technického rozvoje a že zabezpečí zvyšování kvality výroby, snižování energetické a materiálové náročnosti, zvyšování exportní schopnosti a vyšší využívání základních prostředků a pracovních sil.

(2) Orgány a organizace jsou povinny na všech stupních usilovat o snížení administrativní náročnosti řízení a o racionalizaci a snižování řídícího a správního aparátu při současném zvyšování jeho odborné kvalifikace a schopností a aktivity řídících kádrů.

(3) Dosažení základních cílů a úkolů pětiletého plánu musí orgány hospodářského řízení a organizace cílevědomě podporovat rozvíjením tvořivých schopností lidí, jejich společenskou angažovaností, vysokou aktivitou, iniciativou a odpovědností v práci, posílením pracovní disciplíny, organizováním dalšího rozmachu socialistického soutěžení v jeho nejrůznějších formách a rozvojem vynálezeckého a zlepšovatelského hnutí; musí prohlubovat ve spolupráci s orgány Revolučního odborového hnutí účast pracujících na tvorbě, realizaci a kontrole plnění národohospodářských plánů a na ostatní řídící a kontrolní činnosti.

(4) Všechny stupně řízení budou důsledně provádět kontrolu plnění pětiletého plánu a vytvářet podmínky pro jeho realizaci.

§ 16

(1) Státní rozpočty České socialistické republiky vycházejí ze základních cílů a úkolů pětiletého plánu, prováděcích státních plánů rozvoje národního hospodářství České socialistické republiky, z rozpočtového výhledu České socialistické republiky na léta 1981-1985, ze vztahů ke státním rozpočtům federace a ze zásad finanční politiky.

(2) Státní rozpočty České socialistické republiky podporují cíle, záměry a úkoly státních plánů a finančně ekonomickými nástroji aktivně působí na jejich plnění a na prosazování hospodárnosti.

(3) Ke konkretizaci cílů a k zabezpečení celospolečenských záměrů finanční, rozpočtové a měnové politiky stanoví vláda České socialistické republiky odpovídající úkoly.

(4) Orgány, odpovědné za vypracování návrhů rozpočtů České socialistické republiky usilují při jejich přípravě a v průběhu rozpočtového hospodaření o zpevnění úkolů uložených podle odstavce 3.

ČÁST TŘETÍ
Závěrečná ustanovení

§ 17

(1) Vláda České socialistické republiky zajistí vyjádření údajů stanovených tímto zákonem v nových velkoobchodních cenách platných k 1. lednu 1982.

(2) Vláda České socialistické republiky může pro účely experimentálního ověřování nových prvků plánovitého řízení národního hospodářství povolit výjimky z ustanovení zákonů České národní rady, upravujících řízení národního hospodářství.

(3) K zabezpečení hospodárného využívání vybraných materiálových a surovinových zdrojů mohou ústřední orgány státní správy na základě tohoto zákona a v souladu se zásadami stanovenými vládou České socialistické republiky vydávat obecně závazné právní předpisy.

§ 18

Státní plán rozvoje národního hospodářství České socialistické republiky na rok 1981, stanovený na základě zákona České národní rady č. 182/1980 Sb., je prováděcím státním plánem k pětiletému plánu.

§ 19

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Kempný v. r.

Korčák v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.